

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання контрольної роботи і проведення практичних занять
з дисципліни

*(для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст
спеціальності 7.03050901 – Облік і аудит)*

Харків
ХНУМГ
2015

Фінансова діяльність підприємства. Методичні вказівки для виконання контрольної роботи і проведення практичних занять з дисципліни (для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст спеціальності 7.03050901 – Облік і аудит) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва; уклад.: Г. І. Базецька. – Харків : ХНУМГ, 2015. – 43 с.

Укладач: Г. І. Базецька

Рецензент: д.е.н., проф. А. Є. Ачкасов

Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства, протокол №1 від 27.08.2013 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	5
Загальні методичні вказівки до виконання контрольної роботи	5
Перелік питань для виконання контрольної роботи	5
Критерії оцінювання виконання контрольної роботи.....	7
2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ...	9
ЛІТЕРАТУРА:.....	38

ВСТУП

Управління фінансами підприємств, які функціонують в умовах вільного ринку, є найменш дослідженою галуззю вітчизняної економічної науки. Така ситуація певною мірою закономірна. За адміністративно-командної економіки переважна більшість підприємств мала державну форму власності і здійснювала свою господарську діяльність згідно із централізованими планами. Управління фінансами підприємств проводилося в адміністративному порядку: на рівні міністерств і відомств приймалися рішення про розподіл прибутку суб'єктів господарювання, виділення їм асигнувань на здійснення капіталовкладень чи поповнення обігових коштів тощо. Менеджменту підприємства не потрібно було приймати рішення щодо збільшення статутного капіталу, емісії акцій чи облігацій, управління інвестиційними вкладеннями та ін., а отже непотрібними були і відповідні спеціалісти.

Таким самим чином була побудована й уся освіта та наука про фінанси підприємств. Показовим є те, що підготовка фахівців у галузі державних фінансів (макрорівень) здійснювалася за тими ж навчальними програмами, що й фахівців у сфері фінансів підприємств (мікрорівень). Цей порядок значною мірою зберігається і сьогодні, коли майбутні спеціалісти у сфері фінансів підприємств, страхової справи вивчають дисципліни, які стосуються організації державних фінансів. Натомість для ґрунтовного вивчення дисциплін, пов'язаних з управлінням фінансами підприємств, не вистачає бюджету навчального часу. Ситуація дещо поліпшилась у результаті запровадження відповідних спеціалізацій на магістерському рівні підготовки фахівців зі спеціальності «Фінанси», однак удосконалення навчальних планів відбулося порівняно недавно, а отже, лише незначна кількість фінансистів, які працюють сьогодні на вітчизняних підприємствах, мають достатній рівень кваліфікації саме в галузі фінансового менеджменту.

Враховуючи викладене, можна стверджувати, що одним із найважливіших резервів поліпшення параметрів діяльності підприємств є підвищення рівня кваліфікації фахівців, відповідальних за управління фінансами підприємств, та розробка якісно нових підходів до організації роботи фінансових служб саме у сфері фінансування. Для підготовки висококласних спеціалістів з фінансового менеджменту, фінансових аналітиків і контролерів необхідно використовувати спеціалізовані джерела інформації, зокрема ту літературу, якою користуються відповідні фахівці у провідних економічно розвинутих країнах — США, Японії, Західної Європи.

Метою вивчення дисципліни є отримання студентами базових знань з практичних питань організації фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Предметом даної дисципліни є система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі мобілізації ресурсів для фінансування операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання і визначення найефективніших шляхів вкладення коштів.

1 ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Загальні методичні вказівки до виконання контрольної роботи

Для виконання контрольної роботи з курсу «Фінансова діяльність підприємства» студент обирає 3 питання з нижче наведених. Номер першого питання є останньою цифрою залікової книжки студента. Номер другого питання – порядковий номер студента в журналі групи. Номер третього питання – сума передостанньої та останньої цифр залікової книжки студента.

Робота над контрольною роботою складається з таких етапів:
вивчення учбової літератури, матеріалу в періодичних виданнях;
складання відповіді на теоретичні запитання.

Студентам забороняється самостійно змінювати варіант контрольної роботи. У цьому разі робота може бути визнана недійсною.

На титульній сторінці контрольної роботи студент повинен написати своє прізвище, ім'я, індекс групи, номер залікової книжки.

Контрольна робота здається на перевірку у друкованому вигляді.

Наприкінці контрольної роботи необхідно навести список літератури, поставити дату і підпис.

Рекомендований обсяг контрольної роботи не має перевищувати 20 сторінок.

Перелік питань для виконання контрольної роботи

1. Проблематика розмежування функціональних обов'язків фінансиста (фінансового менеджера) та бухгалтера на вітчизняних підприємствах.

2. Місце фінансових служб в організаційній структурі підприємства вітчизняна практика та зарубіжний досвід.

3. Практичні аспекти використання концепції оптимізації портфеля інвестицій (Г. Марковіц).

4. Практичне значення моделі оцінки дохідності капітальних активів (CAPM).

5. Протиріччя та позитиви теореми іррелевантності (Міллер, Модільяні).

6. Концепція принципал-агент відносин та її практичне значення.

7. Особливості фінансового забезпечення підприємницької діяльності без створення юридичної особи.

8. Особливості фінансової діяльності акціонерних товариств.

9. Особливості фінансової діяльності товариств з обмеженою відповідальністю.

10. Особливості фінансової діяльності фінансово-промислових груп (ФПГ) в Україні.

11. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання з участю нерезидентів в Україні.

12. Емісійна стратегія підприємства як форма позиціонування на ринку корпоративного контролю.
13. Особливості процедури деномінації (дроблення та консолідація) цінних паперів (акцій) власної емісії.
14. Порядок розрахунку емісійного доходу, ажіо та дизажіо.
15. Умови та механізм емісії, розміщення та обслуговування акцій.
16. Фактори, які впливають на ринковий курс акцій.
17. Проблематика принципал-агент відносин за використання внутрішніх джерел фінансування.
18. Критерії прийняття рішення щодо використання внутрішніх джерел фінансування.
19. Забезпечення наступних витрат і платежів як джерела фінансування підприємств: вітчизняна та світова практика використання.
20. Проблемні питання прихованого самофінансування товариств з обмеженою відповідальністю.
21. Показник операційного Cash-flow як індикатор фінансування за рахунок внутрішніх джерел.
22. Дивідендна політика підприємства та її вплив на ринковий курс корпоративних прав емітента.
23. Критичний аналіз основних теоретичних моделей дивідендної політики
24. Дивідендна політика підприємства та вартість його корпоративних прав.
25. Особливості дивідендної політики підприємств різних форм організації ведення підприємницької діяльності.
26. Оподаткування дивідендів, які отримують нерезиденти.
27. Ефективність дивідендної політики.
28. Використання похідних інструментів для оптимізації позичкового фінансування підприємства.
29. Проблемні питання розміщення емісії боргових цінних паперів. Андерайтинг боргових інструментів.
30. Залучення позичкового капіталу в іноземній валюті.
31. Кредитоспроможність підприємства та її вплив на залучення позичкового капіталу.
32. Оцінка вартості комерційного кредитування.
33. Організаційні особливості фінансової реструктуризації.
34. Перетворення як форма оптимізації фінансування суб'єкта господарювання.
35. Фінансово-правові механізми захисту прав та інтересів власників при організації та здійсненні реорганізаційних процедур.
36. Фінансово-правові механізми захисту прав та інтересів кредиторів при організації та здійсненні реорганізаційних процедур.
37. Фінансування процедури злиття суб'єктів господарювання.
38. Фінансування процедури злиття суб'єктів господарювання.

39. Реальні та фінансові інвестиції підприємств: спільні та відмінні риси.
40. Оцінка інвестицій за методом внутрішньої норми прибутковості (IRR).
41. Оцінка доцільності фінансових інвестицій у корпоративні права: теорія і практика.
42. Оптимізація фінансових інвестицій з урахуванням ризику.
43. Оцінка ризику зміни процентних ставок.
44. Портфель цінних паперів та підходи до його формування.
45. Особливості розрахунку ставки дисконтування для оцінювання вартості підприємства на основі методу DCF.
46. Проблеми оцінювання залишкової вартості як елементу оцінювання вартості підприємства.
47. Аналіз етапів оцінювання вартості підприємства методом DCF.
48. Концепція середньозваженої вартості капіталу (Weighted Average Cost of Capital).
49. Оцінювання ліквідаційної вартості як елемент процедури ліквідації підприємства.
50. Розрахунки у рамках зовнішньоекономічної діяльності, їх переваги та недоліки.
51. Форфетинг як спосіб фінансування зовнішньоекономічних операцій.
52. Порядок митного оформлення експортно-імпортних операцій.
53. Організація розрахунків суб'єктів господарювання за експортно-імпортними операціями.
54. Вплив оподаткування на ефективність зовнішньоекономічних операцій.
55. Фінансовий контролінг та управлінський облік.
56. Проблемні питання організації контролінгу затрат підприємства та аналіз точки беззбитковості.
57. Портфельний аналіз та сфера його застосування.
58. Зміст бенчмаркінгу та його організаційні форми.
59. Використання ABC-аналізу для потреб фінансового контролінгу.
60. Оптимізація фінансових потоків підприємства.

Критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Відповідно до робочої програми дисципліни «Фінансова діяльність підприємства» та критеріями оцінювання знань студентів заочної форми навчання виконання та захист розрахунково-графічного завдання оцінюється загальною кількістю балів 0-30.

30 балів – завдання виконано повністю, правильно, із застосуванням правил, методів, інструментарію, що передбачені програмою навчальної дисципліни; студент проявив здатність аналізувати і оцінювати факти, матеріал викладено на папері логічно, послідовно, докладно, грамотно, акуратно; висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином;

20 балів – завдання виконано повністю, із застосуванням методів, інструментарію, передбаченого програмою навчальної дисципліни; матеріал викладено на папері логічно, послідовно, грамотно, акуратно, але мають місце окремі неprincipові вади у розрахунках або оформленні, що не впливають суттєво на кінцевий результат; зроблені висновки є адекватними, але недостатньо аргументованими; або, за умови належного оформлення, завдання виконано не менше як на 75%;

10 балів – завдання виконано не менш як на 50% із застосуванням інструментарію, передбаченого програмою навчальної дисципліни, але містить неprincipові помилки, які впливають на результати розрахунків і на зроблені висновки;

0 балів – завдання виконано менш ніж на 50% з грубими помилками; допущені істотні помилки в розрахунках, таблицях і записах, порушена логіка та послідовність у виконанні завдання.

2 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1 Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва

Тести

Тест 1. Згідно з П(С)БО до фінансової діяльності підприємства належать такі операції:

- 1) одержання довгострокових позичок;
- 2) придбання акцій інших підприємств;
- 3) придбання облігацій інших підприємств;
- 4) сплата дивідендів власникам корпоративних прав;
- 5) отримання дивідендів за корпоративними правами інших емітентів.

Тест 2. Капітал підприємства характеризує...

- 1) джерела фінансування придбання активів;
- 2) майно підприємства, яке придбано за рахунок коштів власників;
- 3) напрямки використання залучених підприємством фінансових ресурсів;

- 4) зобов'язання підприємства перед кредиторами та власниками;
- 5) різницю між валютою балансу та сумою заборгованості підприємства.

Тест 3. До абстрактного капіталу підприємства належать:

- 1) власний капітал;
- 2) позичковий капітал;
- 3) необоротні активи;
- 4) оборотні активи;
- 5) грошові кошти.

Тест 4. До внутрішніх джерел формування позичкового капіталу підприємства належать:

- 1) реструктуризація активів;
- 2) дезінвестиції;
- 3) нараховані у звітному періоді майбутні витрати і платежі;
- 4) емісія облігацій;
- 5) комерційні кредити.

Тест 5. Основними критеріями прийняття рішень у сфері фінансування є такі:

- 1) прибуток/рентабельність;
- 2) ліквідність;
- 3) структура капіталу (незалежність);
- 4) накладні витрати, пов'язані із залученням коштів;
- 5) мінімізація оподаткування;
- 6) всі відповіді є правильними.

Тест 6. Теорема іррелевантності передбачає, що...

- 1) вартість підприємства не залежить від структури капіталу та джерел його фінансування;

2) вартість підприємства залежить від структури капіталу та джерел його фінансування;

3) вкладати кошти слід у ті інвестиції, очікувана рентабельність яких є вищою, ніж рівноважна рентабельність;

4) інвестори будуть байдужими щодо співвідношення необоротних та оборотних активів підприємства;

5) вартість підприємства за заданого рівня ризику визначається лише його потенційною прибутковістю.

Тест 7. Згідно з моделлю оцінки дохідності активів (CAPM)

1) ринкова ціна окремих акцій залежить від їх розрахункового (балансового) курсу;

2) ціна активів залежить від структури джерел їх придбання;

3) розмір премії за ризик вкладень в окремі активи дорівнює різниці між очікуваною нормою прибутковості фінансових інструментів та безризиковою процентною ставкою;

4) кошти слід вкладати лише в безризикові активи;

5) кошти слід вкладати в ті інвестиції, очікувана рентабельність яких є вищою, ніж рівноважна рентабельність, розрахована за CAPM.

Тест 8. Теорія агентських відносин при фінансуванні досліджує...

1) конфлікт інтересів між капіталодавцем та капіталоодержувачем, який може виникнути в результаті асиметрії в інформаційному забезпеченні;

2) агентські послуги фінансових посередників;

3) оптимізацію фінансових відносин та умов відповідних договорів з метою узгодження інтересів принципала та агента;

4) способи оцінки дохідності активів;

5) оптимізацію структури капіталу підприємства.

Тест 9. Які з наведених тез характеризують теорію оптимізації портфеля інвестицій (за Г. Марковіцем)?

1) Систематичний ризик може бути мінімізований через диверсифікації інвестиційного портфеля.

2) Вкладення заданого обсягу інвестиційного капіталу в один об'єкт інвестицій є ризикованішим, ніж інвестування цієї ж суми в різні об'єкти.

3) Зменшення несистематичного ризику портфеля інвестицій досягається за рахунок його диверсифікації.

4) Рішення щодо фінансування та інвестування повинні прийматися узгоджено.

5) Рівень заборгованості підприємства впливає на ціну залучення фінансових ресурсів.

Тест 10. Згідно з концепцією Марковіца інвестиційний портфель слід формувати за рахунок:

1) фінансових активів, прибутковість яких перебуває у безпосередній функціональній залежності;

2) активів з максимальним кореляційним зв'язком;

- 3) комбінації активів з мінімальним кореляційним зв'язком між рівнями їх рентабельності;
- 4) активів з мінімальним рівнем ризику;
- 5) активів із середнім рівнем рентабельності.

Задачі

Задача 1

Визначити обсяги вхідних грошових потоків на підприємстві в рамках фінансової та інвестиційної діяльності (окремо), якщо відомі такі дані:

Підприємство отримало кредит у сумі 50 тис. грн.

У результаті емісії звичайних акцій на підприємство надійшло 100 тис. грн, у т. ч. спрямовано на збільшення статутного капіталу — 80 тис. грн, на збільшення додаткового капіталу — 20 тис. грн.

Обсяг виручки від реалізації продукції становив 350 тис. грн, в тому числі ПДВ.

Підприємство отримало дивіденди від володіння корпоративними правами іншого підприємства — 20 тис. грн.

Підприємство продало облігації внутрішньої державної позики — 40 тис. грн.

Задача 2

Оцінити доцільність вкладення коштів в окремі акції, використовуючи правило прийняття рішень за САРМ, за наявності таких даних:

Показник	Акції А	Акції Б	Акції В
1. Очікувана рентабельність, %	11	12	14
2. b-коефіцієнт	0,9	1,5	1,3
3. Середня дохідність ринкового портфеля інвестицій (RM), %	10	10	10
4. Безризикова процентна ставка на ринку капіталів (i), %	6	6	6

Тема 2 Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу

Тести

Тест 1. Власний капітал підприємства — це підсумок першого розділу пасиву балансу:

- 1) капітал, у межах якого власники підприємства несуть відповідальність перед його кредиторами;

- 2) капітал, поділений на частки рівної номінальної вартості;
- 3) те саме, що і статутний капітал;
- 4) капітал, основними складовими якого є статутний капітал, додатковий капітал, резервні фонди та прибуток.

Тест 2. Додатковий капітал:

- 1) це сума приросту майна підприємства, яка виникає в результаті переоцінки (індексації) безоплатно одержаних матеріальних цінностей та від емісійного доходу;
- 2) це капітал, у межах якого власники підприємства несуть відповідальність перед його кредиторами;
- 3) може бути лише в акціонерних товариствах;
- 4) може бути спрямований на покриття збитків підприємства;
- 5) це один з видів доходів підприємства, які можуть бути поділені між власниками корпоративних прав.

Тест 3. Санаційний прибуток — це...

- 1) прогнозований прибуток, який підприємство планує одержати після успішного завершення санації;
- 2) різниця між затратами на проведення санації та одержаною виручкою після фінансового оздоровлення;
- 3) різниця між прибутком підприємства після його санації та прибутком (збитком) до проведення санаційних заходів;
- 4) емісійний дохід у вигляді дизажію;
- 5) прибуток, який підприємство одержує в результаті списання частини кредиторської заборгованості.

Тест 4. У процесі санації балансу...

- 1) підвищується розрахунковий і ринковий курси корпоративних прав;
- 2) поліпшується платоспроможність підприємства;
- 3) покриваються відображені в балансі збитки;
- 4) залучаються фінансові ресурси для проведення санаційних заходів виробничого характеру;
- 5) збільшується статутний капітал підприємства.

Тест 5. Акціонерне товариство може викупити акції власного випуску для:

- 1) наступного перепродажу;
- 2) наступного анулювання;
- 3) одержання дивідендів під час розподілу прибутку;
- 4) розповсюдження серед своїх працівників;
- 5) здійснення акціями власного випуску внесків у статутний капітал інших підприємств.

Тест 6. Основними цілями зменшення статутного капіталу є:

- 1) одержання санаційного прибутку;
- 2) підвищення платоспроможності підприємства;
- 3) збільшення номінальної вартості корпоративних прав;
- 4) підвищення ринкової вартості корпоративних прав;
- 5) санація балансу.

Тест 7. Конверсія акцій:

- 1) це об'єднання кількох акцій в одну;
- 2) це зменшення номінальної вартості акцій;
- 3) передбачає обмін за встановленим співвідношенням однієї кількості акцій на іншу;
- 4) передбачає викуп акцій з метою їх анулювання;
- 5) передбачає обмін конверсійних облігацій на звичайні акції.

Тест 8. Викуп корпоративних прав у санаційних цілях доцільно здійснювати, якщо:

- 1) викуп проводиться за ціною, вищою за номінал;
- 2) в підприємства дуже високий рівень капіталізації;
- 3) викуп проводиться за номіналом;
- 4) викуп здійснюється за ціною, нижчою за номінальну вартість;
- 5) за даними корпоративними правами підприємство зможе отримати високі дивіденди.

Тест 9. Преференції, які надаються власникам привілейованих акцій, можуть полягати у такому:

- 1) одержання певних переваг при розподілі прибутку та виплаті дивідендів;
- 2) додаткові права при розміщенні нових акцій;
- 3) автоматичне обрання в наглядову раду;
- 4) повернення внесків у статутний капітал без урахування заперечень кредиторів;
- 5) переваги при розподілі ліквідаційної виручки.

Тест 10. Резервний капітал може використовуватися на такі основні цілі:

- 1) покриття збитків суб'єкта господарювання;
- 2) виплату заробітної плати персоналу;
- 3) викуп власних корпоративних прав;
- 4) на виплату дивідендів (якщо величина резервів перевищує мінімально допустимий рівень);
- 5) сплату податків на прибуток.

Тест 11. Додатковий вкладений капітал та інший додатковий капітал можна використовувати за такими основними напрямками:

- 1) на покриття балансових збитків, за умови, що на ці цілі використані всі інші джерела;
- 2) на формування забезпечень наступних витрат і платежів;
- 3) на збільшення статутного капіталу;
- 4) на виплату дивідендів власникам;
- 5) на покриття різниці між фактичною собівартістю вилученого капіталу, який анулюється, та його номіналом.

Тест 12. Статутний капітал акціонерного товариства становить 4 млн грн (номінальна вартість однієї акції 50 грн); сума збільшення капіталу дорівнює

1 млн грн; біржовий курс старих акцій — 100 грн; курс емісії нових акцій — 60 грн. Середній курс акцій після емісії дорівнюватиме:

- 1) 90 грн;
- 2) 68 грн;
- 3) 92 грн;
- 4) 88 грн;
- 5) 75 грн.

Тест 13. Статутний капітал було збільшено до 15 млн грн; для цього був використаний додатковий капітал у розмірі 5 млн грн; балансовий (розрахунковий) курс акцій перед збільшенням становив 200 %. Після збільшення статутного капіталу балансовий курс акцій дорівнюватиме:

- 1) 133,3 %;
- 2) 150,0 %;
- 3) 200,0 %;
- 4) 175,0 %;
- 5) 166,6%.

Тест 14. До основних витрат на проведення емісії цінних паперів належать такі:

Тест 15. Переважне право на придбання акцій (часток) дає можливість колишнім власникам...

- 1) отримати додаткові доходи у разі збільшення статутного капіталу;
- 2) зберегти свою частку (у процентному співвідношенні) в статутному капіталі;
- 3) попередити «розмивання» вартості своєї частки в статутному капіталі внаслідок емісії акцій за низьким курсом;
- 4) зберегти свою частку голосів на загальних зборах власників;
- 5) придбати нові акції за ціною, нижчою за номінальну вартість.

Тест 16. Збільшення статутного капіталу акціонерного товариства здійснюється шляхом...

- 1) емісії нових акцій;
- 2) збільшення номінальної вартості акцій;
- 3) обміну облігацій на акції;
- 4) емісії конвертованих облігацій;
- 5) придбання основних фондів.

Задачі

Задача 1

Фінансову діяльність підприємства протягом звітного року характеризують такі дані:

здійснено розміщення корпоративних прав за курсом 120 %;
номінальна вартість емісії — 100 тис. грн;
чистий прибуток підприємства — 50 тис. грн;
60 % чистого прибутку спрямовано на виплату дивідендів;

20 % чистого прибутку використано на поповнення резервного капіталу; підприємство отримало на безоплатній основі необоротні активи первісною вартістю 30 тис. грн.

Розрахувати приріст власного капіталу підприємства за звітний період у розрізі окремих статей.

Задача 2

Використовуючи дані, наведені в балансі, розрахувати балансовий і капіталізований курси акцій підприємства, якщо середньорічна сума прибутку становить 50 тис. грн, а ставка капіталізації — 10 %. Зробити висновки.

тис. грн

Актив		Пасив	
1. Необоротні активи	500	1. Статутний капітал	200
2. Оборотні активи	200	2. Додатковий вкладений капітал	100
		3. Інший додатковий капітал	70
		4. Нерозподілений прибуток	60
		5. Вилучений капітал	(30)
		6. Зобов'язання	300
Баланс	700	Баланс	700

Задача 3

Загальні збори акціонерного товариства «Металург» прийняли рішення про збільшення статутного капіталу підприємства з 40 млн грн до 50 млн грн шляхом додаткової емісії акцій. На кожні чотири старі акції було вирішено випустити одну нову. Перед збільшенням статутного капіталу біржовий курс однієї акції номінальною вартістю 100 грн становив 150 грн. Курс емісії нових акцій — 125 %.

Визначити емісійний дохід емітента та середній біржовий курс акцій після емісії, якщо на зміну курсу вплинув лише факт збільшення капіталу, інші фактори впливу на курс залишилися без змін. Як при цьому зміниться майновий стан акціонера, який володів чотирма акціями до нової емісії, якщо він використав переважне право на купівлю нових акцій?

Аналітична вправа

Акціонерне товариство вирішило реалізувати інвестиційний проект. На загальних зборах акціонерів було узгоджено концепцію залучення фінансових ресурсів на фінансування проекту, яка базується на використанні коштів власників, інвесторів та мобілізації прихованих резервів. Баланс підприємства

напередодні реалізації інвестиційного проекту мав такий вигляд:

АКТИВ (МАЙНО)	тис. грн.
I. Необоротні активи	
Нематеріальні активи	93
Основні засоби	1092
Довгострокові фінансові інвестиції	80
Довгострокова дебіторська заборгованість	360
II. Оборотні активи	
Запаси	1480
Векселі одержані	250
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	375
Дебіторська заборгованість за розрахунками	625
Поточні фінансові інвестиції	20
Грошові кошти та їх еквіваленти	10
III. Витрати майбутніх періодів	3
Баланс	4388

ПАСИВ (КАПІТАЛ)	тис. грн
I. Власний капітал	
Статутний капітал	400
Додатковий вкладений капітал	20
Інший додатковий капітал	32
Резервний капітал	12
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (–)	(150)
Вилучений капітал (–)	
II. Забезпечення наступних витрат і платежів	5
III. Довгострокові зобов'язання	500
IV. Поточні зобов'язання	
Короткострокові кредити банків	180
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1740
Поточні зобов'язання за розрахунками	1640
V. Доходи майбутніх періодів	9
Баланс	4388

Операції, які проводилися в ході мобілізації фінансових ресурсів, характеризуються такими даними:

1. Зменшення статутного капіталу (здійснювалося за двома методами):

а) на основі викупу акціонерним товариством акцій власної емісії за курсом 50 % до номіналу з метою подальшого їх анулювання. На це були використані грошові кошти в сумі 25 тис грн;

б) шляхом об'єднання акцій у співвідношенні 7 : 4; як альтернатива до зменшення кількості акцій акціонерам була запропонована доплата з розрахунку 2,5 грн за кожну акцію номінальною вартістю 5 грн. 4/5 акціонерів віддали перевагу об'єднанню своїх акцій, решта здійснили доплати.

2. Продаж окремих об'єктів основних засобів, зокрема устаткування балансовою вартістю 500 тис. грн. Виручка від реалізації за вирахуванням ПДВ становила 650 тис. грн.

3. Накладні витрати, які виникли в процесі зменшення статутного капіталу, дорівнювали 15 тис. грн, причому 5 тис. грн підприємство сплатило одразу, а на 10 тис. грн виписало вексель.

4. Розподіл доходів, які підприємство отримало в результаті попередніх операцій, здійснювався за такими основними напрямками:

- а) покриття балансових збитків;
- б) покриття збитків у сумі 20 000 грн, які виникли в результаті переоцінки фінансових вкладень;
- в) покриття збитків у сумі 31 000 грн від переоцінки запасів;
- г) покриття збитків від переоцінки морально застарілого устаткування (47 000 грн);
- д) поповнення резервного капіталу.

5. Збори акціонерів прийняли рішення про збільшення статутного капіталу шляхом додаткової емісії акцій у співвідношенні 2 : 1. Курс емісії відповідав поточному розрахунковому курсу корпоративних прав з урахуванням операцій 1—4. Витрати, пов'язані з емісією, становили 10 тис. грн.

6. Підприємство отримало дивіденди від володіння корпоративними правами інших підприємств в обсязі 5 тис. грн.

Знайти: величину статутного та резервного капіталу підприємства після проведених операцій, а також суму грошових коштів, яку підприємство може спрямувати на реалізацію інвестиційного проекту, за умови, що всі операції було завершено і розрахунки виконані в повному обсязі. За результатами розрахунків скласти баланс підприємства.

Тема 4 Внутрішні джерела фінансування підприємства

Тести

Тест 1. Власний капітал підприємства — це...

- 1) підсумок першого розділу пасиву балансу;
- 2) капітал, у межах якого власники підприємства несуть відповідальність перед його кредиторами;
- 3) капітал, поділений на частки рівної номінальної вартості;
- 4) те саме, що і статутний капітал;

5) капітал, основними складовими якого є статутний капітал, додатковий капітал, резервні фонди та прибуток.

Тест 2. Додатковий капітал:

- 1) це сума приросту майна підприємства, яка виникає в результаті переоцінки (індексації) безоплатно одержаних матеріальних цінностей та від емісійного доходу;
- 2) це капітал, у межах якого власники підприємства несуть відповідальність перед його кредиторами;
- 3) може бути лише в акціонерних товариствах;
- 4) може бути спрямований на покриття збитків підприємства;
- 5) це один з видів доходів підприємства, які можуть бути поділені між власниками корпоративних прав.

Тест 3. Санаційний прибуток — це...

- 1) прогнозований прибуток, який підприємство планує одержати після успішного завершення санації;
- 2) різниця між затратами на проведення санації та одержаною виручкою після фінансового оздоровлення;
- 3) різниця між прибутком підприємства після його санації та прибутком (збитком) до проведення санаційних заходів;
- 4) емісійний дохід у вигляді дизажію;
- 5) прибуток, який підприємство одержує в результаті списання частини кредиторської заборгованості.

Тест 4. У процесі санації балансу...

- 1) підвищується розрахунковий і ринковий курси корпоративних прав;
- 2) поліпшується платоспроможність підприємства;
- 3) покриваються відображені в балансі збитки;
- 4) залучаються фінансові ресурси для проведення санаційних заходів виробничого характеру;
- 5) збільшується статутний капітал підприємства.

Тест 5. Акціонерне товариство може викупити акції власного випуску для...

- 1) наступного перепродажу;
- 2) наступного анулювання;
- 3) одержання дивідендів під час розподілу прибутку;
- 4) розповсюдження серед своїх працівників;
- 5) здійснення акціями власного випуску внесків у статутний капітал інших підприємств.

Тест 6. Основними цілями зменшення статутного капіталу є...

- 1) одержання санаційного прибутку;

- 2) підвищення платоспроможності підприємства;
- 3) збільшення номінальної вартості корпоративних прав;
- 4) підвищення ринкової вартості корпоративних прав;
- 5) санація балансу.

Тест 7. Конверсія акцій...

- 1) це об'єднання кількох акцій в одну;
- 2) це зменшення номінальної вартості акцій;
- 3) передбачає обмін за встановленим співвідношенням однієї кількості акцій на іншу;
- 4) передбачає викуп акцій з метою їх анулювання;
- 5) передбачає обмін конверсійних облігацій на звичайні акції.

Тест 8. Викуп корпоративних прав у санаційних цілях доцільно здійснювати, якщо...

- 1) викуп проводиться за ціною, вищою за номінал;
- 2) в підприємства дуже високий рівень капіталізації;
- 3) викуп проводиться за номіналом;
- 4) викуп здійснюється за ціною, нижчою за номінальну вартість;
- 5) за даними корпоративними правами підприємство зможе отримати високі дивіденди.

Тест 9. Преференції, які надаються власникам привілейованих акцій, можуть полягати у такому:

- 1) одержання певних переваг при розподілі прибутку та виплаті дивідендів;
- 2) додаткові права при розміщенні нових акцій;
- 3) автоматичне обрання в наглядову раду;
- 4) повернення внесків у статутний капітал без урахування заперечень кредиторів;
- 5) переваги при розподілі ліквідаційної виручки.

Тест 10. Резервний капітал може використовуватися на такі основні цілі:

- 1) покриття збитків суб'єкта господарювання;
- 2) виплату заробітної плати персоналу;
- 3) викуп власних корпоративних прав;
- 4) на виплату дивідендів (якщо величина резервів перевищує мінімально допустимий рівень);
- 5) сплату податків на прибуток.

Тест 11. Додатковий вкладений капітал та інший додатковий капітал можна використовувати за такими основними напрямками:

- 1) на покриття балансових збитків, за умови, що на ці цілі використані всі інші джерела;

- 2) на формування забезпечень наступних витрат і платежів;
- 3) на збільшення статутного капіталу;
- 4) на виплату дивідендів власникам;
- 5) на покриття різниці між фактичною собівартістю вилученого капіталу, який анулюється, та його номіналом.

Тест 12. Статутний капітал акціонерного товариства становить 4 млн грн (номінальна вартість однієї акції 50 грн); сума збільшення капіталу дорівнює 1 млн грн; біржовий курс старих акцій — 100 грн; курс емісії нових акцій — 60 грн. Середній курс акцій після емісії дорівнюватиме:

- 1) 90 грн;
- 2) 68 грн;
- 3) 92 грн;
- 4) 88 грн;
- 5) 75 грн.

Тест 13. Статутний капітал було збільшено до 15 млн грн; для цього був використаний додатковий капітал у розмірі 5 млн грн; балансовий (розрахунковий) курс акцій перед збільшенням становив 200 %. Після збільшення статутного капіталу балансовий курс акцій дорівнюватиме:

- 1) 133,3 %;
- 2) 150,0 %;
- 3) 200,0 %;
- 4) 175,0 %;
- 5) 166,6%.

Тест 14. До основних витрат на проведення емісії цінних паперів належать такі:

Тест 15. Переважне право на придбання акцій (часток) дає можливість колишнім власникам...

- 1) отримати додаткові доходи у разі збільшення статутного капіталу;
- 2) зберегти свою частку (у процентному співвідношенні) в статутному капіталі;
- 3) попередити «розмивання» вартості своєї частки в статутному капіталі внаслідок емісії акцій за низьким курсом;
- 4) зберегти свою частку голосів на загальних зборах власників;
- 5) придбати нові акції за ціною, нижчою за номінальну вартість.

Тест 16. Збільшення статутного капіталу акціонерного товариства здійснюється шляхом...

- 1) емісії нових акцій;
- 2) збільшення номінальної вартості акцій;
- 3) обміну облігацій на акції;
- 4) емісії конвертованих облігацій;
- 5) придбання основних фондів.

Задачі

Задача 1

Фінансову діяльність підприємства протягом звітного року характеризують такі дані:

здійснено розміщення корпоративних прав за курсом 120 %;

номінальна вартість емісії — 100 тис. грн;

чистий прибуток підприємства — 50 тис. грн;

60 % чистого прибутку спрямовано на виплату дивідендів;

20 % чистого прибутку використано на поповнення резервного капіталу;

підприємство отримало на безоплатній основі необоротні активи первісною вартістю 30 тис. грн.

Розрахувати приріст власного капіталу підприємства за звітний період у розрізі окремих статей.

Задача 2

Використовуючи дані, наведені в балансі, розрахувати балансовий і капіталізований курси акцій підприємства, якщо середньорічна сума прибутку становить 50 тис. грн, а ставка капіталізації — 10 %. Зробити висновки.

тис. грн

Актив		Пасив	
1. Необоротні активи	500	1. Статутний капітал	200
2. Оборотні активи	200	2. Додатковий вкладений капітал	100
		3. Інший додатковий капітал	70
		4. Нерозподілений прибуток	60
		5. Вилучений капітал	(30)
		6. Зобов'язання	300
Баланс	700	Баланс	700

Задача 3

Загальні збори акціонерного товариства «Металург» прийняли рішення про збільшення статутного капіталу підприємства з 40 млн грн до 50 млн грн шляхом додаткової емісії акцій. На кожні чотири старі акції було вирішено випустити одну нову. Перед збільшенням статутного капіталу біржовий курс однієї акції номінальною вартістю 100 грн становив 150 грн. Курс емісії нових акцій — 125 %.

Визначити емісійний дохід емітента та середній біржовий курс акцій після емісії, якщо на зміну курсу вплинув лише факт збільшення капіталу, інші фактори впливу на курс залишилися без змін. Як при цьому зміниться майновий стан акціонера, який володів чотирма акціями до нової емісії, якщо він використав переважне право на купівлю нових акцій?

Аналітична вправа

Акціонерне товариство вирішило реалізувати інвестиційний проект. На загальних зборах акціонерів було узгоджено концепцію залучення фінансових ресурсів на фінансування проекту, яка базується на використанні коштів власників, інвесторів та мобілізації прихованих резервів. Баланс підприємства напередодні реалізації інвестиційного проекту мав такий вигляд:

АКТИВ (МАЙНО)	тис. грн
I. Необоротні активи	
Нематеріальні активи	93
Основні засоби	1092
Довгострокові фінансові інвестиції	80
Довгострокова дебіторська заборгованість	360
II. Оборотні активи	
Запаси	1480
Векселі одержані	250
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	375
Дебіторська заборгованість за розрахунками	625
Поточні фінансові інвестиції	20
Грошові кошти та їх еквіваленти	10
III. Витрати майбутніх періодів	3
Баланс	4388

ПАСИВ (КАПІТАЛ)	тис. грн
I. Власний капітал	
Статутний капітал	400
Додатковий вкладений капітал	20
Інший додатковий капітал	32
Резервний капітал	12
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (–)	(150)
Вилучений капітал (–)	
II. Забезпечення наступних витрат і платежів	5
III. Довгострокові зобов'язання	500
IV. Поточні зобов'язання	
Короткострокові кредити банків	180
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1740
Поточні зобов'язання за розрахунками	1640
V. Доходи майбутніх періодів	9
Баланс	4388

Операції, які проводилися в ході мобілізації фінансових ресурсів, характеризуються такими даними:

1. Зменшення статутного капіталу (здійснювалося за двома методами):

а) на основі викупу акціонерним товариством акцій власної емісії за курсом 50 % до номіналу з метою подальшого їх анулювання. На це були використані грошові кошти в сумі 25 тис. грн;

б) шляхом об'єднання акцій у співвідношенні 7 : 4; як альтернатива до зменшення кількості акцій акціонерам була запропонована доплата з розрахунку 2,5 грн за кожну акцію номінальною вартістю 5 грн. 4/5 акціонерів віддали перевагу об'єднанню своїх акцій, решта здійснили доплати.

2. Продаж окремих об'єктів основних засобів, зокрема устаткування балансовою вартістю 500 тис. грн. Виручка від реалізації за вирахуванням ПДВ становила 650 тис. грн.

3. Накладні витрати, які виникли в процесі зменшення статутного капіталу, дорівнювали 15 тис. грн, причому 5 тис. грн підприємство сплатило одразу, а на 10 тис. грн виписало вексель.

4. Розподіл доходів, які підприємство отримало в результаті попередніх операцій, здійснювався за такими основними напрямками:

а) покриття балансових збитків;

б) покриття збитків у сумі 20 000 грн, які виникли в результаті переоцінки фінансових вкладень;

в) покриття збитків у сумі 31 000 грн від переоцінки запасів;

г) покриття збитків від переоцінки морально застарілого устаткування (47 000 грн);

д) поповнення резервного капіталу.

5. Збори акціонерів прийняли рішення про збільшення статутного капіталу шляхом додаткової емісії акцій у співвідношенні 2 : 1. Курс емісії відповідав поточному розрахунковому курсу корпоративних прав з урахуванням операцій 1—4. Витрати, пов'язані з емісією, становили 10 тис. грн.

6. Підприємство отримало дивіденди від володіння корпоративними правами інших підприємств в обсязі 5 тис. грн.

Знайти: величину статутного та резервного капіталу підприємства після проведених операцій, а також суму грошових коштів, яку підприємство може спрямувати на реалізацію інвестиційного проекту, за умови, що всі операції було завершено і розрахунки виконані в повному обсязі. За результатами розрахунків скласти баланс підприємства.

Тема 5 Дивідендна політика підприємства

Тести

Тест 1. До основних завдань, які слід вирішити в ході формування та реалізації дивідендної політики, слід віднести такі:

1) виявлення основних факторів, які впливають на прийняття рішення щодо виплати дивідендів чи реінвестування прибутку;

2) визначення оптимального співвідношення між розподіленим і тезаврованим прибутком;

3) оцінку впливу рішення щодо порядку розподілу чистого прибутку на ринкову вартість корпоративних прав підприємства та його інвестиційну привабливість;

4) визначення оптимальної для підприємства величини статутного і власного капіталу;

5) узгодження стратегії виплати дивідендів із податковим законодавством;

6) вибір найприйнятнішого методу та форми нарахування і виплати дивідендів;

7) оцінку впливу дивідендної політики на вирішення конфлікту інтересів між власниками, кредиторами та керівництвом підприємства;

8) всі відповіді є вірними.

Тест 2. Відповідно до концепції про нейтральність дивідендної політики...

1) найраціональнішою є фінансова політика, в рамках якої відбувається відмова від виплати дивідендів;

2) факт виплати дивідендів впливає на вартість корпоративних прав;

3) між сумою сплачуваних дивідендів та ринковим курсом акцій не існує зв'язку;

4) рішення у сфері виплати дивідендів слід приймати, враховуючи критерій мінімізації податків;

5) слід реалізувати стратегію стабільних дивідендів.

Тест 3. Обмеження в галузі виплати дивідендів можуть застосовуватися в таких випадках:

9) за наявності заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу;

10) за наявності на момент виплати дивідендів підстав щодо порушення справи про банкрутство підприємства чи виникнення таких підстав у результаті виплати дивідендів;

11) у разі прийняття рішення про зменшення статутного капіталу;

12) у разі прийняття рішення про збільшення статутного капіталу;

13) відсутність відповідних фінансових джерел виплати дивідендів.

Тест 4. Дивіденди можуть виплачуватися в таких формах:

1) грошова;

2) негрошова;

3) змішана форма;

4) приховані дивіденди;

5) всі відповіді є вірними.

Тест 5. До основних показників, які характеризують ефективність дивідендної політики підприємства, належать:

1) коефіцієнт цінності акцій;

2) сума додаткового капіталу;

- 3) коефіцієнт дивідендних виплат;
- 4) структура капіталу підприємства;
- 5) показник платоспроможності.

Тест 6. До основних факторів, які впливають на рівень оподаткування дивідендів, належать:

- 1) маса дивіденда;
- 2) форма дивідендних виплат;
- 3) ставка внесків у Пенсійний фонд;
- 4) статус одержувача дивідендів: фізична чи юридична особа;
- 5) величина сплаченого податку на прибуток.

Задачі

Задача 1

Визначити чисту суму дивідендів, яку одержить акціонер, що володіє пакетом акцій у 10 % статутного капіталу акціонерного товариства, за наявності таких даних:

Статутний капітал АТ — 100 тис. грн (5000 акцій номінальною вартістю 20 грн).

Власний капітал АТ — 250 тис. грн.

Податок на прибуток підприємства — 30 тис. грн.

Маса дивіденда — 50 тис. грн.

Задача 2

Загальні збори акціонерного товариства на пропозицію правління прийняли рішення про подрібнення акцій у співвідношенні 1 : 5 та зменшення розміру статутного капіталу з 15 млн грн до 12 млн грн шляхом викуп та анулювання акцій. Номінальна вартість акцій до їх подрібнення становить 15 грн, ринкова — 30 грн. Визначити дивіденди на одну акцію, які отримають акціонери в результаті здійснення згаданих операцій та кінцевий ринковий курс акцій.

Задача 3

Громадянин України — акціонер АТ — резидента України має постійне місце проживання в США. Які податки слід сплатити при виплаті дивідендів такому акціонерові?

Тема 6 Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів

Тести

Тест 1. На які цілі може використовуватися банківський кредит?

- 1) Покриття збитків від господарської діяльності.
- 2) Реалізація інвестиційного проекту.

- 3) Збільшення статутного капіталу підприємства.
- 4) Фінансування придбання сировини.
- 5) Для виплати заробітної плати персоналу.

Тест 2. Позичковий капітал підприємств може формуватися за рахунок таких джерел...

- 1) банківські (фінансові) кредити;
- 2) кошти, залучені в результаті емісії облігацій;
- 3) кошти, залучені в результаті емісії акцій;
- 4) кошти, отримані в результаті рефінансування дебіторської заборгованості;
- 5) комерційні позички.

Тест 3. Фінансові кредити можуть надаватися підприємству...

- 1) банками;
- 2) постачальниками;
- 3) небанківськими фінансовими установами;
- 4) податковими органами;
- 5) у разі емісії привілейованих облігацій.

Тест 4. Якісні критерії кредитоспроможності підприємств оцінюють на основі...

- 1) аналізу ситуації підприємства на ринку;
- 2) оцінки ефективності менеджменту;
- 3) аналізу фінансового стану;
- 4) оцінки кредитного забезпечення;
- 5) прогнозування Cash-flow.

Тест 5. Які з наведених висловлювань, що характеризують потенційну платоспроможність позичальника, правильні?

- 1) Головним показником потенційної платоспроможності є показник абсолютної ліквідності.
- 2) Коефіцієнт покриття характеризує спроможність підприємства негайно погасити свої поточні борги.
- 3) Показник робочого капіталу повинен бути завжди від'ємним.
- 4) Критерієм оцінки потенційної платоспроможності позичальника може бути прогнозний показник Cash-flow.
- 5) Коефіцієнт покриття необоротних активів довгостроковим капіталом показує рівень дотримання фінансової рівноваги підприємства у коротко- і довгостроковому періоді.

Тест 6. Предметом іпотеки можуть бути...

- 1) земельна ділянка;
- 2) транспортні засоби;
- 3) цілісний майновий комплекс підприємства;
- 4) структурний підрозділ підприємства;
- 5) обладнання виробничого призначення.

Тест 7. До основних характеристик облігацій з нульовим купоном належать...

- 1) відсутність поточних процентних платежів;
- 2) облігації розміщуються з дизажіо (дисконтом);
- 3) облігації розміщуються з премією;
- 4) погашення здійснюється за номінальною вартістю;
- 5) погашення здійснюється за курсом емісії.

Тест 8. Зниження вартості конвертованих облігацій може бути наслідком таких операцій:

- 1) позапланові емісії акцій за низьким курсом;
- 2) емісія облігацій з нульовим купоном;
- 3) спрямування прибутку на поповнення резервів;
- 4) збільшення статутного капіталу за рахунок реінвестицій;
- 5) надзвичайно високі дивідендні виплати протягом строку обігу конвертованих облігацій.

Тест 9. Варант — це різновид...

- 1) векселів;
- 2) опціонів;
- 3) облігацій;
- 4) привілейованих акцій;
- 5) факторингу.

Тест 10. Комерційний кредит — це...

- 1) кредит, який може надаватися у товарній формі;
- 2) форма фінансового кредиту;
- 3) кредит, який виникає в результаті одержаних авансів у рахунок наступних поставок продукції;
- 4) кредит, що може надаватися лише під заставу векселів;
- 5) кредитні відносини, які можуть оформлятися векселем.

Задачі

Задача 1

Емісія облігацій підприємств характеризується такими параметрами:

курс емісії облігацій — 85 %;
курс погашення облігацій — 100 %;
номінальна процентна ставка — 10 %;
період обігу облігацій — 10 років.

Розрахувати ефективну ставку процента, якщо: а) погашення облігацій здійснюватиметься в кінці періоду їх обігу; б) погашення облігацій здійснюватиметься щорічно рівними частинами.

Задача 2

Підприємство має потребу в капіталі для придбання виробничих запасів (сировини) обсягом 1 млн грн. Середня тривалість операційного циклу

становить 60 днів. Передбачений контрактом строк оплати відвантажених товарів — 30 днів з моменту їх надходження на склад клієнта. При здійсненні розрахунків протягом наступних 30 днів надбавка до базової ціни дорівнює 5 %. При здійсненні оплати по факту (протягом 2 робочих днів з моменту надходження сировини) сконто (знижка) до базової ціни становитиме 3 %; процентна ставка за короткостроковими банківськими кредитами — 35 % річних. Фінансовий менеджер повинен визначити найоптимальніший варіант покриття потреби в капіталі для фінансування придбання сировини.

Тема 7 Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства

Тести

Тест 1. До основних мотивів реорганізації підприємства можна віднести такі:

Тест 2. Основний зміст реорганізації полягає в...

1) повній або частковій зміні власника статутного капіталу юридичної особи;

2) перереєстрації підприємства;

3) зміні організаційно-правової форми організації бізнесу;

4) зміні розміру статутного капіталу;

5) зміні складу засновників.

Тест 3. Які з наведених характеристик передатного балансу є правильними?

1) Це баланс підприємства, що реорганізується шляхом злиття чи приєднання, на день припинення його діяльності.

2) Це баланс підприємства, що реорганізується шляхом виділення чи поділу, на день припинення його діяльності.

3) Баланс, який складається під час операції аквізиції.

4) Баланс складається за правилами, передбаченими стандартами бухгалтерського обліку.

5) Баланс може мати силу акта приймання-передачі.

Тест 4. За базу для встановлення пропорцій обміну корпоративних прав підприємств, що реорганізуються, на акції або частки в статутному капіталі підприємства- правонаступника доцільно використовувати...

1) розмір статутного капіталу підприємств, що реорганізуються;

2) величину заборгованості підприємств, що реорганізуються;

3) ринковий курс корпоративних прав підприємств, що реорганізуються;

4) величину необоротних активів підприємств;

5) оціночну ринкову вартість підприємств.

Тест 5. Необхідність перереєстрації підприємства виникає, якщо реструктуризація підприємства приводить до змін...

1) організаційно-правової форми;

2) місцезнаходження підприємства;

- 3) форми власності;
- 4) розмірів статутного капіталу;
- 5) назви юридичної особи.

Тест 6. У разі реорганізації боржника шляхом злиття або приєднання його до іншого, стабільнішого підприємства...

- 1) бухгалтерські баланси обох підприємств консолідуються;
- 2) заборгованість підприємства-боржника покривається колишніми власниками його корпоративних прав;
- 3) підприємство-боржник виключається з державного реєстру та втрачає свій юридичний статус;
- 4) борги боржника визнаються безнадійними;
- 5) усі майнові права та обов'язки обох підприємств переходять до юридичної особи, яка виникла в результаті злиття (приєднання).

Тест 7. Вимоги щодо умов переведення боргу у разі реорганізації підприємства зводяться до такого:

- 1) переведення боржником свого боргу на іншу особу допускається лише за згодою кредитора;
- 2) переведення боргу на іншу особу допускається без згоди кредитора;
- 3) новий боржник вправі висувати проти вимог кредитора всі заперечення, засновані на відносинах між кредитором і первісним боржником;
- 4) порука і встановлена третьою особою застава припиняються з переведенням боргу, якщо поручитель або заставодавець не виявив згоди відповідати за нового боржника;
- 5) уступка вимоги і переведення боргу, оснований на угоді, укладеній у письмовій формі, повинні бути вчинені в простій письмовій формі.

Тест 8. Які з наведених висловлювань правильні?

- 1) У разі злиття всі майнові права та обов'язки кількох юридичних осіб концентруються на балансі одного новоствореного підприємства.
- 2) При приєднанні майно обох підприємств концентрується на балансі вже функціонуючого на момент прийняття рішення про приєднання, підприємства.
- 3) При злитті баланси обох підприємств консолідуються без створення нової юридичної особи.
- 4) При приєднанні в обов'язковому порядку створюється нова юридична особа.
- 5) При приєднанні підприємство- правонаступник може змінювати форму організації бізнесу (перетворення).

Тест 9. Під час реорганізації шляхом виділення...

- 1) частина активів і пасивів підприємства, що реорганізується, передається правонаступникові або кільком правонаступникам, які створюються внаслідок реорганізації;
- 2) підприємство, що реорганізується, продовжує свою фінансово-господарську діяльність;

3) підприємство, що реорганізується, не втрачає статусу юридичної особи, а лише вносить зміни до установчих документів згідно з чинним законодавством;

4) підприємство, що реорганізується, продовжує свою господарську діяльність, однак втрачає юридичний статус;

5) реорганізоване підприємство повинно перереєструватися.

Тест 10. Збереження статусу юридичної особи підприємства та складу його власників і зміна організаційно-правової форми ведення бізнесу передбачаються таким способом реорганізації:

- 1) злиття;
- 2) аквізиція;
- 3) перетворення;
- 4) приєднання;
- 5) виділення.

Задачі

Задача 1

Збори учасників ТОВ «Х» прийняли рішення про його поділ на два товариства у співвідношенні 70 : 30. Баланс ТОВ «Х» до реорганізації має такий вигляд, тис. грн:

Актив		Пасив	
1. Основні засоби	500	1. Статутний капітал	420
2. Запаси і витрати	150	2. Додатковий капітал	60
3. Дебіторська заборгованість	130	3. Резервний капітал	70
4. Грошові кошти	20	4. Зобов'язання	250
Баланс	800	Баланс	800

Скласти роздільний баланс підприємства за умови, що в процесі реорганізації була проведена переоцінка основних засобів на 20 %, а також була списана безнадійна дебіторська заборгованість обсягом 30 тис. грн.

Задача 2

Прийнято рішення про реорганізацію АТ «Х» шляхом приєднання його до акціонерного товариства «У». Співвідношення, з яким робиться обмін корпоративних прав при приєднанні, становить 5 : 3, тобто 5 акцій АТ «Х» обмінюються на 3 акції АТ «У». Кількість акцій АТ «Х», які перебувають у обігу, дорівнює 10 тис. шт. (номінал акцій 50 грн); АТ «У» — 16 тис. шт. (номінал 50 грн). Розрахувати суму збільшення статутного капіталу АТ «У» для того, щоб наділити корпоративними правами акціонерів АТ «Х» згідно із заданими пропорціями.

Тема 8 Фінансове інвестування підприємства

Тести

Тест 1. До основних цілей здійснення довгострокових фінансових інвестицій підприємств належать...

- 1) одержання прибутку;
- 2) створення концернів;
- 3) ліквідація конкурента;
- 4) створення ліквідних резервів;
- 5) формування стратегічних запасів сировини.

Тест 2. До цілей поточного фінансового інвестування підприємств належать...

- 1) диверсифікація діяльності;
- 2) створення холдингів;
- 3) створення ліквідних резервів;
- 4) рефінансування дебіторської заборгованості;
- 5) формування стратегічних запасів сировини.

Тест 3. У разі оцінки доцільності фінансових інвестицій за методом дисконтування Cash-flow використовуються такі показники:

- 1) інвестиційний Cash-flow емітента;
- 2) операційний Cash-flow емітента;
- 3) чистий грошовий потік (Cash-flow) від здійснення інвестиції;
- 4) собівартість інвестиції;
- 5) ставка дисконтування.

Тест 4. Ефективна ставка процента за фінансовими інвестиціями характеризує...

- 1) реальну ставку дохідності інвестиційних вкладень за визначений період;
- 2) рентабельність підприємства-емітента;
- 3) ставку дисконтування;
- 4) виключно суму дисконту за фінансовими інвестиціями;
- 5) ринковий курс акцій.

Тест 5. До статичних фінансових показників, які можуть розраховуватися у процесі фундаментального аналізу акцій, можна віднести такі:

- 1) теперішня вартість прогнозних дивідендів;
- 2) чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію;
- 3) ставка дисконтування;
- 4) відношення ринкового курсу до чистого прибутку на одну акцію;
- 5) відношення ринкового курсу акцій до показника Cash-flow на одну акцію.

Тест 6. За методом участі в капіталі доцільно оцінювати такі види фінансових інвестицій:

- 1) інвестиції, що поступово амортизуються інвестором;

- 2) фінансові інвестиції в асоційовані підприємства;
- 3) фінансові інвестиції, утримувані підприємством до їх погашення;
- 4) фінансові інвестиції в дочірні підприємства;
- 5) інвестиції, вартість яких достовірно визначити досить легко.

Тест 7. Метод ефективної ставки процента доцільно застосовувати при оцінці таких інвестицій:

- 1) інвестиції, що поступово амортизуються інвестором;
- 2) фінансові інвестиції в асоційовані підприємства;
- 3) фінансових інвестицій, утримуваних підприємством до їх погашення;
- 4) фінансові інвестиції в дочірні підприємства;
- 5) інвестиції, вартість яких достовірно визначити досить легко.

Тест 8. Метод оцінки фінансових інвестицій за справедливою вартістю застосовується до таких видів інвестицій:

- 1) інвестиції, що поступово амортизуються інвестором;
- 2) фінансові інвестиції в асоційовані підприємства;
- 3) фінансові інвестиції, утримувані підприємством до їх погашення;
- 4) фінансові інвестиції в дочірні підприємства;
- 5) інвестиції, вартість яких достовірно визначити досить легко.

Тест 9. Фінансові інвестиції при їх придбанні оцінюються за...

- 1) справедливою вартістю;
- 2) методом ефективної ставки процента;
- 3) методом участі в капіталі;
- 4) собівартістю;
- 5) їх номінальною вартістю.

Тест 10. Показник дюрації може використовуватися для оцінки...

- 1) ризику зміни процентних ставок на ринку капіталів;
- 2) ризиковості вкладень в облігації з фіксованою ставкою процента;
- 3) дохідності облігацій;
- 4) ефективної ставки процента;
- 5) ризику падіння курсової вартості звичайних акцій.

Задачі

Задача 1. Підприємство планує здійснити фінансові вкладення в облігації зі строком погашення 4 роки. Облігації можна придбати з дисконтом у 20 %, фіксована ставка процента за облігаціями — 16 % річних до номіналу (нарахування процентів здійснюється за кожне півріччя). Обсяг фінансових інвестицій — 90 000 тис. грн; комісійна винагорода фінансового посередника за придбання та зберігання облігацій — 1 % їх номінальної вартості (сплачується одночасно з придбанням облігацій). Ринкова процентна ставка за аналогічними вкладеннями дорівнює 20 %. Провести оцінку доцільності інвестиційних вкладень у ці облігації, застосувавши при цьому всі можливі динамічні методи оцінки.

Задача 2. Підприємство А в січні звітного року придбало частку в 30 % у статутному капіталі підприємства Б за розрахунковим балансовим курсом корпоративних прав. Статутний капітал підприємства Б на момент придбання частки становив 1 млн грн, додатковий капітал — 200 тис. грн, резервний капітал — 250 тис. грн, нерозподілений прибуток — 150 тис. грн. За звітний рік власний капітал інвестованого підприємства зріс у цілому на 10 %, а статутний капітал не змінився. Використовуючи метод участі в капіталі, обчислити вартість фінансової інвестиції на початок року, наступного за звітним.

Задача 3. Підприємство придбало на фондовій біржі 1000 акцій за ринковим курсом 140 %; номінальна вартість однієї акції становить 10 грн. Витрати, пов'язані з оформленням операції (оплата реєстратору, брокеру тощо), дорівнювали 100 грн (без ПДВ). Розрахувати вартість фінансової інвестиції, яка буде відображена в балансі.

Тема 9 Оцінювання вартості підприємства

Тести

Тест 1. Які з наведених принципів належать до принципів оцінки вартості підприємства?

- 1) Принцип корисності.
- 2) Принцип централізації.
- 3) Принцип очікування.
- 4) Принцип декомпозиції.
- 5) Принцип ефективного використання.

Тест 2. Згідно з концепцією WACC на середньозважену вартість капіталу безпосередньо впливають такі чинники:

- 1) структура капіталу;
- 2) ставка податку на прибуток підприємства;
- 3) величина необоротних активів;
- 4) показник абсолютної ліквідності;
- 5) Cash-flow від фінансової діяльності підприємства.

Тест 3. У рамках дохідного підходу до оцінки вартості підприємства розрізняють такі методи:

- 1) метод дисконтування грошових потоків;
- 2) метод порівняння транзакцій;
- 3) оцінка бізнесу за ринковою ціною акцій;
- 4) метод капіталізації доходів;
- 5) метод витрат.

Тест 4. При оцінці вартості підприємства за методом дисконтування грошових потоків враховуються такі основні позиції:

- 1) структура активів підприємства;
- 2) середньозважена вартість капіталу;
- 3) залишкова вартість підприємства у постпрогнозний період;
- 4) балансова вартість майнових активів;
- 5) ставка капіталізації.

Тест 5. Метод середньої оцінки вартості підприємства доцільно використовувати, якщо...

- 1) доходи та чистий грошовий потік підприємства є приблизно однаковими;
- 2) доходи та чистий грошовий потік підприємства змінюються зі стабільними темпами;
- 3) ставка капіталізації та ставка дисконту однакові;
- 4) вартість підприємства, розрахована методом капіталізації доходів, несуттєво відрізняється від показника вартості, розрахованого на основі майнового підходу;
- 5) вартість підприємства, розрахована методом капіталізації доходів, значною мірою відрізняється від показника вартості, розрахованого на основі майнового підходу.

Тест 6. Відновна вартість майна — це...

- 1) вартість окремих об'єктів основних засобів, за якою вони були зараховані на баланс підприємства;
- 2) вартість відтворення основних засобів на дату оцінки з урахуванням індексації та затрат, пов'язаних з їх поліпшенням;
- 3) вартість, яка визначається множенням первісної вартості активів на коефіцієнт індексації;
- 4) різниця між первісною вартістю майна та сумою зносу;
- 5) балансова вартість майна.

Тест 7. Метод порівняння продажів (транзакцій) ґрунтується на...

- 1) ринковій вартості підприємства;
- 2) балансовій вартості;
- 3) залишковій вартості;
- 4) капіталізованій вартості;
- 5) відновній вартості.

Тест 8. Які з наведених висловлювань, що стосуються методу капіталізації доходів, правильні?

- 1) Метод використовується при оцінці вартості підприємства як цілісного майнового комплексу та корпоративних прав підприємства.
- 2) Метод доцільно застосовувати за стабільних доходів підприємства чи за стабільних темпів їх зміни.
- 3) Метод базується на даних про залишкову вартість активів.
- 4) За методу капіталізованої вартості дані про вартість, склад і структуру активів безпосередньо не впливають на оцінку.
- 5) Капіталізована вартість доходів — це те саме, що і теперішня вартість Cash-flow.

Тест 9. Оцінка вартості корпоративних прав здійснюється в таких основних випадках:

- 1) при оцінці вартості довгострокових фінансових вкладень підприємства, майно якого оцінюється;
- 2) при оцінці вартості нематеріальних активів, які підлягають зносу;

- 3) при оцінці вартості підприємства в цілому;
- 4) у разі реорганізації при визначенні вартості майна, що пропонується як внесок до статутного капіталу новоствореного підприємства;
- 5) у разі видачі кредиту під заставу корпоративних прав.

Тест 10. Як мультиплікатори зіставлення при оцінці вартості підприємства можуть використовуватися такі показники:

- 1) відношення необоротних та оборотних активів;
- 2) відношення ціни (корпоративних прав чи підприємства) до чистої виручки від реалізації;
- 3) відношення ціни підприємства до операційного Cash-flow;
- 4) відношення ціни до залишків коштів на розрахунковому рахунку;
- 5) відношення ринкового курсу корпоративних прав до балансового.

Аналітичні ситуації

Ситуація 1

Оцінити вартість підприємства методом дисконтування Cash-flow, якщо ставка очікуваних доходів інвесторів за вкладення коштів у власний капітал становить 20 %, а кредитори готові надавати позички в середньому за ставкою 18 %. Ставка податку на прибуток — 30 %. Як зміниться вартість підприємства, якщо WACC зросте на 1 %? Для розрахунків використати інформацію, наведену в таблиці; тис. грн:

Прогнозний період (роки) Показники	Факт	1	2	3	4	5	5+
Власний капітал	400						
Позичковий капітал	500						
Операційний Cash-flow	100	105	110	120	115	110	110
Інвестиційний Cash-flow	+10	-15	-10	+50	-20	+10	+10
Free Cash-flow							
Залишкова вартість підприємства							
Теперішня вартість FCF (1—5 років) та залишкова вартість підприємства							
Сумарна теперішня вартість грошових потоків (Entity)							
Оцінна ринкова вартість підприємства за методом DCF (Equity)							

Ситуація 2

Перед фінансистом стоїть завдання всіма можливими методами оцінити ринкову вартість підприємства А, корпоративні права якого не мають обігу на ринку. В результаті вивчення опублікованої в ЗМІ інформації вдалося з'ясувати, що в минулому місяці на ринку було продано подібне за якісними і

кількісними параметрами підприємство Б за 3 млн грн, яке веде свою діяльність у тому самому секторі ринку. Вибірка показників фінансової звітності обох підприємств наведена в таблиці.

Показники	Підприємство А	Підприємство Б
1. Статутний капітал, тис. грн	3000	2500
2. Власний капітал, тис. грн	4500	4000
3. Коефіцієнт заборгованості	2,7	2,85
4. Чистий прибуток, тис. грн	1200	1000
5. Операційний Cash-flow, тис. грн	1400	1200
6. Чиста виручка від реалізації, тис. грн	15 000	12 000
7. Відновна вартість активів, тис. грн	16 000	12 000
8. Капіталізована вартість доходів, тис. грн	4800	4000

Тема 10 Фінансова діяльність підприємства у сфері зовнішньоекономічних відносин

Тест 1. До основних форм зустрічної торгівлі між резидентами та нерезидентами можна віднести:

- 1) бартерні операції;
- 2) інкасо;
- 3) промислова кооперація;
- 4) консигнація;
- 5) форфейтинг.

Тест 2. Основні ризики при здійсненні підприємствами зовнішньоекономічних операцій можна класифікувати таким чином:

- 1) щодо договірного процесу (зовнішні та пов'язані з умовами контракту);
- 2) щодо можливості впливу на ризик (керовані, опосередковано керовані та некеровані);
- 3) щодо територіального місцезнаходження (за кордоном, на кордоні, на власному ринку);
- 4) щодо етапу угоди (за митного оформлення, за сертифікації, інвестиційні, транспортні);
- 5) всі відповіді є вірними.

Тест 3. Правила ІНКОТЕРМС характеризують:

- 1) правила здійснення розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності;
- 2) міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів;

- 3) основні ризики у сфері зовнішньоекономічної діяльності;
- 4) правила митного оформлення товарів;
- 5) правила заповнення митної декларації.

Тест 4. Санкції за несвоєчасне повернення валютної виручки за відсутності відповідної ліцензії застосовуються, якщо підприємство не одержало виручку протягом...

- 1) 30 днів з дня відвантаження товару та оформлення вивізної митної декларації;
- 2) 50 днів;
- 3) 60 днів;
- 4) 90 днів;
- 5) 100 днів.

Тест 5. У практиці фінансової діяльності підприємств використовують такі основні способи здійснення розрахунків у рамках зовнішньоекономічних операцій:

- 1) факторинг;
- 2) документарний акредитив;
- 3) пластикові картки;
- 4) документарне інкасо;
- 5) кредитні картки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акімова І. Структура власності, корпоративне управління та показники роботи підприємств: результати емпіричного дослідження роботи підприємств / І. Акімова, Г. Швьодіауер. – Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультацій, липень 2003. – С. 4.
2. Антикризисное управление: учебник / [под ред. Э. М. Короткова.]. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 432 с.
3. Афонін А. С. Технологія реструктуризації підприємства / А. С. Афонін, В. П. Нестерчук. – К.: Вид-во Європейського ун-ту фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу, 2000. – 72 с.
4. Бакаєв Л. О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: навч. посіб. / Л. О. Бакаєв. – К.: КНЕУ, 2000. – 151 с.
5. Балашов В. Г. Технологии повышения финансового результата предприятий и корпораций: Практика и методы / В. Г. Балашов, В.А. Ириков. – М.: ПРИОР, 2002. – 512 с.
6. Беялов Т. Е. Аналіз форм і методів управління дебіторською заборгованістю у складі оперативних фінансових активів корпорації / Т. Е. Беялов // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 9 (51). – С. 30–36.
7. Бесараб О. Роль банку у формуванні інвестиційних ресурсів ФПГ / О. Бесараб // Фінанси України. – 2002. – № 1. – С. 116–120.
8. Биконя С. Інститут факторингу в умовах переходу до економічного зростання / С. Биконя // Персонал. – 2006. – № 2. – С. 10–14.
9. Блинов А. Малое предпринимательство / А. Блинов. – М.: ИНФРА-М, 1997. – С. 32.
10. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент: в 2 т. / Ю. Бригхем, Л. Гапенски; пер. с англ. под ред. В. В. Ковалёва. – СПб.: Экономическая школа. – 2005. – Т. 1. – 2005. – 497 с.
11. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент: в 2 т. / Ю. Бригхем, Л. Гапенски; пер. с англ. под ред. В. В. Ковалёва. – СПб.: Экономическая школа. – 2005. – Т. 2. – 2005. – 668 с.
12. Бурцев В. В. Внутренний контроль: основные понятия и организация проведения / В. В. Бурцев // Журнал Менеджмент в России и за рубежом. – 2002. – № 4. – С. 10–15.
13. Ван Хорн Дж. К. Основы финансового менеджмента / Дж. К. Ван Хорн, Дж. М. Вахович; пер. с англ. – [12-е изд.]. – М.: Виль-ямс. – 2006. – 1 232 с.
14. Ван Хорн, Дж. К. Основы управления финансами / Дж. К. Ван Хорн; пер. с англ. / гл. ред. серии Я. В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 788 с.
15. Василенко В. О. Антикризисное управління підприємством: Навч. посіб. / В. О. Василенко. – К.: ЦУЛ, 2003. – 368 с.
16. Висіцька І. Пайовий фонд майна членів КСП: правові аспекти / І. Висіцька // Справочник економіста. – 2007. – № 11, ноябрь. – С. 41–45.

17. Висіцька І. Правовий статус КСП: передумови створення та основні засади діяльності / І. Висіцька // Справочник економіста. – 2007. – № 8, август. – С. 49–53.
18. Герасимчук З. В. Управління фінансовими ресурсами регіону: Монографія / Герасимчук З. В., Вахович І. М., Камінська І. М. – Луцьк: Надстир'я, 2005. – 176 с.
19. Герасимчук З. В. Фінансова політика сталого розвитку регіону: монографія / Герасимчук З. В., Вахович І. М., Камінська І. М. – Луцьк: Надстир'я, 2006. – 220 с.
20. Герасимчук З. В. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. / З. В. Герасимчук, І. М. Вахович – 2-ге вид., перероб. і доп. – Луцьк: Надстир'я, 2007. – 412 с.
21. Голов С. Ф. Управлінський облік / С. Ф. Голов. – К.: Лібра, 2004. – 1 250 с.
22. Дайле А. Практика контролінга / А. Дайле. – М: Финансы и статистика, 2001. – 365 с.
23. Дерлоу Дес. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень / Дес. Дерлоу; пер. з англ. – К.: Наукова думка, 2001. – 242 с.
24. Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. / М. І. Дідківський. – К.: Знання, 2006. – 463 с.
25. Друкер П. Ф. Управление, нацеленное на результаты / П. Ф. Друкер; пер. с англ. – М.: Технолог. школа бизнеса, 1993. – 192 с.
26. Економічна історія України і світу: Підручник / [за ред. Б. Д. Лановика]. – К.: Вікар, 1999. – 737 с.
27. Євтух О. О. Оцінка нерухомості при іпотеці: монографія / О. О. Євтух. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 272 с.
28. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підруч. / [за ред. В. Багрової]. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 580 с.
29. Іванов Ю. Підприємства та підприємці: взаємодія у рамках посередницьких схем / Ю. Іванов // Збірник систематизованого законодавства. – Вип. 7., лип. – 2005. – С. 177–183.
30. Каплан Р. С. Сбалансированная система показателей / Р. С. Каплан, Д. П. Нортон. – М: Олимп-Бизнес, 2005. – 320 с.
31. Карминский А. М. Контролинг в бизнесе / А. М. Карминский [и др.]. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 270 с.
32. Кодацький В.П. Організація фінансової роботи на підприємствах / В.П. Кодацький // Статистика України. – 2006. – № 2. – С. 95–97.
33. Колісник М. Дев'ять видів дивідендної політики [Електронний ресурс] / М. Колісник // Києво-Могилянська Бізнес Студія. – 2002. – №2. – Режим доступу: <http://www.kmbs.kiev.ua/journal.php?lang=eng>.
34. Комаха О. Оцінка для фінансиста / О. Комаха // Бізнес-консультант. – 2004. – № 7(15) лип. – С. 21–23.

35. Контроллинг в бизнесе: методологические и практические основы построения контроллинга в организациях / [Карминский А. М., Оленев Н. И., Примаков А. Г., Фалько С. Г.]. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 256 с.
36. Контроллинг как инструмент управления предприятием / [под ред. Н. Г. Данилочкиной]. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 210 с.
37. Коропецький І.-С. Українські економісти ХІХ століття та західна наука / І.-С. Коропецький. – К.: Либідь, 1993. – 192 с.
38. Кулич Е. Игры в которые играют акционеры / Е. Кулич // Біз-нес. – 2003. – № 47. – 4 нояб. – С. 66.
39. Куліш А.П. Формування організаційної структури ФПГ / А. П. Куліш // Фінанси України. – 2000. – № 9. – С. 35–39.
40. Ли Ч. Ф. Финансы корпораций: Теория, методы и практика: учеб. для вузов / Ч. Ф. Ли, Д.И. Финнерти; пер. с англ. – М.: ИНФРА – М., 2000. – 686 с.
41. Литвин Ю. Вихід із товариства з обмеженою відповідальністю / Ю. Литвин // Справочник экономиста. – 2007. – № 11, ноябрь. – С. 36–40.
42. Литвин Ю. Зміна розміру статутного капіталу господарського товариства / Ю. Литвин // Справочник экономиста. – 2007. – № 8, август. – С. 40–43.
43. Лігоненко Л. О. Дивідендна політика підприємства: Навч. по-сіб. / Л. О. Лігоненко. – К., Київський державний торговельно-економічний університет, 2000. – 67 с.
44. Майер Э. Контроллинг как система мышления и управления / Э. Майер. – М.: Финансы и статистика, 1993. – 452 с.
45. Манн Р. Контроллинг для начинающих / Р. Манн, Э. Майер; пер. с нем. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 892 с.
46. Мачеринскене И.М. Формирование малого и среднего бизнеса в Литве / И. М. Мачеринскене, Ж. И. Симанавичене // Вестн. Моск. ун-та. – Сер. 6. – 2006. – № 1. – С. 51–65.
47. Мескон М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури; пер. с англ. О. И. Медведь. – [3-е изд.]. – М.: Вильямс, 2006. – 672 с.: ил. – Парал. тит. англ.
48. Основные виды рисков во внешнеэкономической деятельности / К.: В. Захаров [и др.] // Митна справа. – 2000. – № 2. – С. 41–50.
49. Перар Ж. Управление финансами: с упражнениями / Ж. Перар; пер. с фр. – М.: Финансы и статистика. – 1999. – 360 с.
50. Петленко Ю. В. Організація служби фінансового менеджменту на підприємстві / Ю. В. Петленко // Фінанси України. – 2004. – № 5. – С. 94–98.
51. Петренко С. Н. Контроллинг: Учеб. пособ / С. Н. Петренко. – Киев: Кика-Центр, Эльга, 2003. – 140 с.
52. Портфельне інвестування: Навч. посіб. / [А. А. Пересада, О. Г. Шевченко, Ю. М. Коваленко, С. В. Урванцева]. – К.: КНЕУ, 2004. – 408 с.
53. Приходько Е. Оценка финансовой политики организации / Е. Приходько // Банковский менеджмент. – 2006. – № 11. – С. 33–38.

54. Пулковський Л. Дослідження специфіки сімейного бізнесу в Польщі / Л. Пулковський // Регіональна економіка. – 2006. – № 3. – С. 199–215.
55. Пушкар М. Контролінг – інформаційна підсистема стратегічного менеджменту: монографія / М. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 370 с.
56. Пушкар М. С. Контролінг: Монографія / М. С. Пушкар. – Тернопіль, 1997. – 146 с.
57. Разумнова И. Мелкое предпринимательство в промышленности США / И. Разумнова // Проблемы теории и практики управления. – № 3. – 1990. – С. 7–10.
58. Ришар Ж. Аудит и анализ хозяйственной деятельности предприятия / Ж. Ришар; пер. с франц. под ред. Л. П. Белых. – М.: Аудит, 1997. – 562 с.
59. Росс С. Основы корпоративных финансов / С. Росс, Р. Вестер-филд, Б. Джордан; пер. с англ. – М.: Лаборатория базовых знаний. – 2001. – 720 с.
60. Сірко А. Корпоративна власність у транзитивній економіці / А. Сірко // Економіка України. – 2003. – № 2. – С. 57–64.
61. Смачило В. Сутність та роль факторингу в сучасних умовах [Електронний ресурс] / В. Смачило, Є. Дубравська // Персонал. – 2007. – № 4. – Режим доступу: <http://www.personal.in.ua/article.php?ida=485>.
62. Смирнов С. А. Контроллинг: Учеб.-практ. пособ. / С. А. Смирнов. – М., 2001. – 310 с.
63. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой / [под общ. ред. А. П. Градова и Б. И. Кузина]. – Санкт-Петербург: Специальная литература, 1996. – 510 с.
64. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб. / О. О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.
65. Терещенко О. О. Фінансова санація і банкрутство підприємств: навч. посіб. / О. О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2000. – 412 с.
66. Трансформація інституціонального механізму природокористування в умовах глобалізації: екологічні імперативи та системні суперечності: монографія / [Герасимчук З. В., Вахович І. М., Голян В. А., Олексюк А. О.]. – Луцьк: Надстир'я, 2006. – 228 с.
67. Туган-Барановський М. І. «Основы політичної економії». [наук. редактор, автор передмови і вступної статті С. М. Злупко]. – Львів: Видав. Центр Львів. нац. ун-ту ім. І.Франка, 2003. – 628 с.
68. Управлінський облік: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / [за ред. В. М. Добровського]. – К.: КНЕУ, 2003. – 235 с.
69. Уткин Э. А. Контроллинг – российская практика / Э. А. Уткин, И. В. Мартынюк. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 432 с.
70. ФАКТОРингПро: Факторингові компанії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.factoringpro.ru/index.php/factoringcompanymenu>.
71. Фалько С. Г. Контроллинг на предприятии / С. Г. Фалько, В. М. Носов. – М.: Знание России, 1995. – 80 с.

72. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб. / Г. І. Філіна. – К.: ЦУЛ, 2007. – 320 с.
73. Фінанси підприємств / [за наук. ред. А. М. Поддєрьогіна]. – [4-те вид.]. – К.: КНЕУ, 2002. – С. 60–78.
74. Фінансова діяльність підприємств: навч. посіб. / [В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, О. Ю. Смоленська, Л. В. Черненко]. – К.: Професіонал, 2004. – 240 с.
75. Фінансова діяльність підприємства: підручник / [О. М. Бандурка, М. Я. Коробов, П. І. Орлов, К. Я. Петрова]. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 2002. – 384 с.
76. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / [О. О. Терещенко, Я. І. Невмержицький, А. П. Куліш та ін.]; за заг. ред. О. О. Терещенка. – К.: КНЕУ, 2006. – 312 с.
77. Фольмут Х. Инструменты контроллинга / Х. Фольмут. – М: Финансы и статистика, 2001. – 288 с.
78. Фрайберг Ф. Финансовый контроллинг: концепция финансовой стабильности фирмы / Ф. Фрайберг // Финансовая газета. – 1999. – № 13–18, 22, 23, 26–29, 32, 34, 35, 38, 48. – 2000. – № 1, 47.
79. Фридман П. Аудит: контроль затрат и финансовых результатов при анализе качества продукции / П. Фридман; пер. с англ. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1994. – 286 с.
80. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга / Д. Хан; пер. с нем. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 800 с.
81. Цигилик І. І. Контролінг: навч. посіб. у схемах і таблицях / І. І. Цигилик. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 74 с.
82. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: Підруч. / З. Є. Шершньова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.
83. Юрловский Д. Как правильно платить дивиденды / Д. Юрловский, М. Лагус. – Х: Консультант, 2003. – 76 с.

Навчальне видання

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання контрольної роботи і проведення практичних занять
з дисципліни

*(для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст
спеціальності 7.03050901 – Облік і аудит)*

Укладач **Базецька** Ганна Ігорівна

Відповідальний за випуск Т. А. Пушкар

Редактор *З. І. Зайцева*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2014, поз. 471 М

Підп. до друку 18.06.2014 р.
Друк на ризографі
Зам. №

Формат 60×84/16
Ум. друк. арк. 2,5
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювачі
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4705 від 28.03.2014